

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Norges Bank
Postboks 1179 Sentrum
0107 Oslo

Deres ref

Vår ref
21/5554 - 6

Dato
27.06.2022

Meldingen Statens pensjonsfond 2022

Stortinget behandlet meldingen *Statens pensjonsfond 2022* 13. juni 2022, jf. Meld. St. 9 (2021-2022) og Innst. 443 S (2021-2022).

Finanskomiteen viser i innstillingen til at lov om Statens pensjonsfond slår fast at målet med investeringene skal være å oppnå høyest mulig avkastning med en akseptabel risiko. Innenfor denne rammen skal fondet forvaltes ansvarlig. Komiteen understreker at fondet ikke er et politisk virkemiddel, et prinsipp det er bred politisk enighet om og som skal ligge fast.

Gjennomgang av aktiv forvaltning

Finansdepartementet gjennomfører regelmessige vurderinger av Norges Banks forvaltning av SPU i begynnelsen av hver stortingsperiode. Slike gjennomganger bidrar til åpenhet og innsikt i Norges Banks forvaltning, og departementet la i meldingen frem en ny, slik gjennomgang.

I meldingen viste departementet til at omfanget av aktiv forvaltning er begrenset. Norges Banks avvik fra referanseindeksen forklarer kun en liten andel av de historiske svingningene i den samlede avkastningen av fondet. Forvaltningen av SPU kan derfor karakteriseres som indeksnær. Departementet pekte samtidig på at som følge av fondets størrelse er den økonomiske betydningen av selv en mindre meravkastning i prosent likevel betydelig.

Departementet skrev i meldingen at Norges Banks aktive forvaltning samlet sett har vært god og at SPU fortsatt bør forvaltes med et visst innslag av aktiv forvaltning. Det ble videre vist til at departementet, i likhet med banken, vurderer rammen for avvik å være tilstrekkelig med dagens portefølje og investeringsstrategi, og at det legges opp til at rammen holdes uendret. Skulle rammene for investeringer i unoterte aktiva økes, vil det være naturlig at departementet vurderer om størrelsen på og innretningen av rammen for avvik fra referanseindeksen er hensiktsmessig.

Komiteen har ikke merknader til departementets vurderinger.

Håndtering av klimarisiko

I meldingen la departementet opp til å styrke og videreutvikle arbeidet med klimarisiko i SPU. Vurderingene og forslagene i meldingen fulgte i stor grad opp anbefalingene i rapporten «Klimarisiko og Oljefondet» fra ekspertgruppen ledet av Martin Skancke og Norges Banks brev henholdsvis 2. juli og 19. desember 2021.

Departementet viser til eget brev om oppfølgingen av arbeidet med klimarisiko etter Stortingets behandling av meldingen.

Oppfølging av NOU 2020: 7 Verdier og ansvar

I meldingen ble det vist til at retningslinjene for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SPU (de etiske retningslinjene) ble endret på enkelte punkter i 2021.

Bakgrunnen var Etikuttvalgets utredning NOU 2020: 7 Verdier og ansvar.

Finanskomiteen viser i sin innstilling til at utvalget foreslo å legge dødelige autonome våpen til listen av våpen som omfattes av produktkriteriet i retningslinjene.

Komiteens flertall viser til departementets vurdering av at det må foreligge en rimelig og omforent forståelse om hva autonome våpen er, før et slikt kriterium vil kunne tas i bruk. I meldingen fremgikk det at det fortsatt ikke er oppnådd internasjonal enighet om en definisjon og at det derfor ikke foreslås å innlemme et slikt kriterium i retningslinjene nå. Flertallet tar departementets redegjørelse til etterretning. Komiteen forventer at departementet følger utviklingen i dette arbeidet tett, og imøteser en redegjørelse for hvordan dette kriteriet best kan gjennomføres så snart det lar seg gjøre.

Erfaringer med klima- og kullkriteriet

I meldingen gjorde departementet rede for erfaringene med både klimakriteriet og kullkriteriet i de etiske retningslinjene. Komiteen viser til at 95 pst. av kullutvinning og 80 pst. av kullbasert kraftproduksjon er utelukket fra fondet eller satt til observasjon etter det produktbaserte kullkriteriet, og at kriteriet ifølge Norges Bank i hovedsak fungerer etter hensikten. Komiteen deler departementets vurdering av at det produktbaserte kullkriteriet videreføres uendret.

I meldingen la departementet videre opp til at Norges Bank gis initiativrett til å utelukke eller sette selskaper til observasjon etter det atferdsbaserte klimakriteriet. Komiteen viser til vurderingen av at det er overlapp mellom Etikkrådets arbeid med klimakriteriet og Norges Banks arbeid med klimarisiko. Komiteen merker seg departementets vurdering av at praktiseringen av klimakriteriet er kompleks og avhengig av betydelig innsikt. Komiteen deler departementets vurdering av at Norges Bank gis initiativrett til å utelukke og sette selskaper til observasjon etter klimakriteriet.

Departementet legger på denne bakgrunn opp til at § 6 første ledd siste punktum i retningslinjene for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SPU utvides til også å omfatte det atferdsbaserte klimakriteriet (endring fremkommer i kursiv).

§ 6. Norges Banks arbeid

(1) ... Banken kan på eget initiativ treffe beslutninger om observasjon og utelukkelse og om oppheving av beslutning om observasjon og utelukkelse etter § 3 annet ledd og § 4 bokstav f.

Miljømandatene

Finansdepartementet har i mandatet for SPU stilt krav om at Norges Bank skal etablere særskilte miljørelaterte investeringsmandater. Det er fastsatt egne rapporteringskrav for disse mandatene. Miljømandatene er en del av bankens aktive forvaltning og trekker på rammen for avvik fra referanseindeksen. Departementet la i meldingen opp til å fjerne kravet i mandatet om etablering av særskilte miljømandater. Det ble i meldingen understreket at fjerning av kravet må ses i sammenheng med at departementet nå legger opp til å styrke og videreutvikle rammeverket for og arbeidet med klimarisiko i forvaltningen av SPU. Departementet understreket i meldingen at det er kravet i mandatet om miljømandater som avvikles, og at beslutningen ikke må tolkes dithen at fondets investeringer i klima- og miljørettet virksomhet nødvendigvis må reduseres. Norges Bank skal fortsatt kunne investere fondsmidlene i unotert infrastruktur for fornybar energi, innenfor gjeldende øvre grense på inntil 2 pst. av fondet. Det ble i meldingen pekt på at banken, som for investeringer i unotert eiendom, må innrette forvaltningen mot en lavere andel enn den øvre grensen for å ta høyde for potensielt store fall i fondsverdien.

Stortinget sluttet seg til departementets vurderinger. Flertallet i finanskomiteen understreker imidlertid at det er kravet i mandatet som avvikles, og at fondets investeringer i klima- og miljørettet virksomhet ikke automatisk må reduseres.

I tråd med omtalen i meldingen og Stortingets behandling av denne, legger departementet opp til at mandatets § 4-4 utgår i sin helhet, samt at § 6-1 fjerde ledd bokstav f tas ut. Departementet legger videre opp til at § 2-4 fjerde ledd siste punktum utgår.

Norges Bank har i henhold til mandatet for forvaltningen av SPU anledning til å uttale seg før det foretas vesentlige endringer i mandatet, jf. § 1-4 tredje ledd.

Det bes om at banken oversender eventuelle merknader til de foreslåtte endringene i mandatet og i retningslinjene for observasjon og utelukkelse vist til i dette brevet innen 15. august 2022.

Med hilsen

Espen Erlandsen e.f.
Ekspedisjonssjef

Vibeke Horn Bakken
fagsjef

Kopi
Norges Banks representantskap
Riksrevisjonen